

Justis- og beredskapsdepartementet - JD
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Vår referanse: 16/00910-2
Arkivkode: 033
Saksbehandler: Bente Stenberg-Nilsen
Deres referanse:
Dato: 07.06.2016

KS innspill om integrering i arbeidslivet til Utvalg om innvandrings konsekvenser

Vi viser til invitasjon til å komme med innspill til utvalgets arbeid og takker for denne muligheten. KS representerer våre medlemmer, kommuner og fylkeskommuner, både som interesseorganisasjon og arbeidsgiverorganisasjon. Innspillene i dette dokumentet tar utgangspunkt i kommuner som virksomheter og forutsetninger for at kommunale arbeidsgivere i større grad kan legge til rette for rekruttering av flyktninger i ordinært arbeid.

Innledningsvis vil KS peke på at problemstillingene som utvalget etterspør også er belyst i flere andre sammenhenger den siste tiden, der KS også har gitt innspill. Vi viser til disse arbeidene, se til slutt i notatet.

Dette innspillet oppsummerer derfor hovedpunktene i det KS har løftet frem tidligere i annet utredningsarbeid, særlig til Integreringsmeldingen, Meld.St.30 (2015-2016).

Generelle synspunkter om integrering

KS ser positivt på tiltak som kan stimulere nyankomne flyktninger til selv å skaffe seg arbeid og bolig uten offentlig hjelp, så snart opphold er avklart. For denne gruppen vil det imidlertid være en forutsetning at rettighetene i til bosetting og introduksjonsprogram fra kommunen faller bort.

Gjennom mer enn 10 år med introduksjonsordningen har kommunene dokumentert mye erfaring og kunnskap om hva som fungerer og gir måloppnåelse i form av overgang til arbeid og utdanning for flyktninger. Nye tiltak, ordninger og eventuelle endringer i lov og forskrift, må baseres på denne kunnskapen. KS ønsker å bidra til å forbedre innhold og resultater i introduksjonsordningen, gjennom aktiv bruk av dokumenterte eksempler på hva som fungerer bra i dag.

KS er skeptisk til nye tiltak som ikke tar høyde for kompleksiteten i integreringsarbeidet og/eller ikke sees i sammenheng med det eksisterende systemet vi har for bosetting og integrering av flyktninger i kommunene.

Ny politikk på området må tilpasses eksisterende ordninger. Dersom kommunene tilføres større ansvar og flere oppgaver må dette følges opp med nødvendig finansiering.

Tiltak for å kvalifisere et betydelig større antall flyktninger

1. Kvalifiserte flyktninger som selv er i stand til å skaffe seg bolig og arbeid, kan innenfor dagens ordning bosette seg selv uten offentlig hjelp, og således ta et «hurtigspor» ut i arbeidslivet. Det kan stilles spørsmål ved hvorvidt dette gjøres godt nok kjent overfor personer som får oppholdstillatelse. Samtidig

er det en kjensgjerning at flertallet vil ha behov for bistand både med bolig og kvalifisering til arbeid for å nå sine mål.

2. Kartlegging av flyktningers medbrakte kompetanse må starte allerede i mottak. Dette er også påpekt av den partssammensatte arbeidsgruppen som har levert rapporten «Flyktninger og arbeid» til Arbeids- og pensjonspolitisk råd, se under. Gode kartleggingsverktøy alene er ikke tilstrekkelig for å oppnå dette. I tillegg kreves det kompetanse hos de ansatte i mottakene, koordinering og ressurser til å følge opp arbeidet.

3. KS ser at partene i arbeidslivet, hvorav KS selv er en viktig aktør, kan og bør spille en større rolle i arbeidet med å realisere ambisjonen om å få flere flyktninger raskt i jobb. Innsatsen må imidlertid tilpasses det eksisterende systemet og kommunenes integreringsarbeid, og basere seg på kunnskap både om flyktningenes kompetanse og behovene for arbeidskraft lokalt.

4. Staten må sikre raskere og enklere godkjenning av utdanning som flyktninger har med seg.

5. KS har sammen med de andre partene i arbeidslivet uttalt at flyktninger må komme i aktivitet tidlig, og at arbeidsplassen er den viktigste inkluderings- og integreringsarenaen vi har. På samme grunnlag støtter KS ideen om at flyktninger bør settes i kontakt med det ordinære arbeidslivet tidlig og før det norske språket er på plass, samt at vi ikke har tid til å la flyktninger sitte lenge på skolebenken før slik kontakt etableres.

6. God kartlegging er en forutsetning for at ulike typer «hurtigløp» ut i arbeidslivet skal bli en suksess og fungere etter intensjonen. Ved større bruk av utplassering i arbeidslivet med lønnstilskudd som virkemiddel, må utplasseringen basere seg på kartlegging av flyktningenes medbrakte kompetanse i kombinasjon med kunnskap om behovene og mulighetene som finnes i arbeidsmarkedet lokalt. Dersom flyktninger mer eller mindre tilfeldig plasseres ut i arbeidslivet uten at det tas hensyn til deres kompetanse og eventuelle begrensninger knyttet til arbeid, frykter KS at dette vil medføre betydelig frafall og også kan virke demotiverende på bedriftene som i utgangspunktet ønsker å gi et positivt bidrag.

7. I mange kommuner foregår det nå en faglig dreining mot *mer og tidligere* språk/arbeidspraksis, i kombinasjon med yrkesrelevant norskopplæring. De kommunale lærerressursene flyttes ut fra skolen og inn i bedriften hvor deltakerne læres opp i språk og praktiske arbeidsoppgaver parallelt med arbeidet. Dette til forskjell fra en mer tradisjonell tilnærming som tilsier at det norske språket først må innlæres i en skolesituasjon før praksis blir aktuelt. Det finnes etter hvert mange godt eksempel på at en slik tilnærming gir resultater, og KS mener erfaringer fra denne modellen bør være grunnleggende for videre utvikling på området.

8. Tiltakene må følges opp. Erfaringer fra introduksjonsprogrammet viser at de fleste bedriftene etterspør en fast kontaktperson i kommunen eller NAV. Vi kan ikke forvente at bedriftsledere skal fungere som sosialarbeidere i tillegg til arbeidsgivere.

9. En del kommuner rapporterer om problemer med overgangen fra grunnskole til videregående skole. Elever som er bosatt i mottak i kommunene får tilbud om grunnskole, men skrives ofte ut når alderen er nådd for avslutning av 10. klasse selv om de ikke har bestått i noe fag. De er dermed ikke tilstrekkelig forberedt til å nyttiggjøre seg opplæringen i videregående skole. Selv om dette ikke direkte er en problemstilling knyttet til arbeidslivet, har det mye å si for kvalifiseringen av mindreårige asylsøkere, som på sikt vil kunne medføre betydelige problemer for denne gruppen med å komme ut i arbeid. Kommunene ser også at det kan være behov for tilpasninger i fagopplæringen slik at en større andel flyktninger kan gjennomføre og kvalifisere seg til fagbrev.

Annet arbeid som omhandler integrering av flyktninger i arbeidslivet

- [Rapport og samarbeidserklæring](#) om «Flyktninger og arbeid», fra partssammensatt arbeidsgruppe som leverte sin rapport til Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd 31. mai 2016.
- [KS innspill](#) til Meld.St.30 (2015-2016) Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk. Flere av disse innspillene omfatter tiltak for kvalifisering av flyktninger.
<http://www.ks.no/contentassets/d43c392c996f4554b69ce8008da18c49/ks-innspill-til-integreringsmeldingen-feb2016.pdf?id=43734>
- Utenforskap var tema for Kommunalpolitisk toppmøte og KS Landsting 2016. I den forbindelse ble det utarbeidet et [grunnlagsdokument](#) som bakgrunn for en medlemsdialog i forkant av Landstinget. Inkludering i arbeidslivet var et av temaene, se
- Landstinget fattet også flere [vedtak](#) med relevans til arbeidet i utvalget, se

KS vil også vise til andre egne arbeider for mer kjennskap til Inkludering av flyktninger, og innvandrere, i kommunal sektor og tiltak for å bidra til økt inkludering i arbeidslivet

- KS arbeidsgivermonitor er en statistikk og faktapublikasjon som hvert år gir data om sentrale opplysninger om kommuner og fylkeskommuner som arbeidsgivere. [Et tema her er innvandring](#) og data herfra kan være relevant for utvalget
- I arbeidsgivermonitoren er det hvert år et dypdykk. I 2016 vil tema for dette være «hva gjør kommuner som lykkes med å ansette flyktninger». Rapporten og dypdykket offentliggjøres 28. september i Oslo.
- [FoU om arbeidskraftsbehov og arbeidsinnvandring](#)

Med vennlig hilsen

Per Kristian Sundnes
Områdedirektør Arbeidsliv

Helge Eide
Områdedirektør interessepolitikk